

EN
BÄTTRE
VÄRLD

Effektrapport 2020

Svenska FN-förbundet

EFFEKTRAPPORT 2020 AV SVENSKA FN-FÖRBUNDET. September 2021.

Omslag: Noir var på flykt från IS när hon trampade på en hemmagjord bomb.
Läs mer om hur vi stöttar FN:s minröjningscenter på sidan 19.

Foto omslag: Cengiz Yari/Unmas.

Innehåll

ETT PAR ORD FRÅN ORDFÖRANDE	4
1. RAPPORTENS AVGRÄNSNINGAR	5
2. DET HÄR ÄR SVENSKA FN-FÖRBUNDET	5
3. SÅ HÄR STYRS VI	6
FN-förbundets organisation och beslutsordning.....	7
Vad vill vi uppnå? Vår styrmodell och förändringsteori.....	7
4. SÅ HÄR ARBETAR VI	9
Våra metoder	9
Våra målgrupper och vidareförmedlare	9
Vår kapacitet	10
Resultatstyrning, uppföljning och kontroll.....	10
5. SÅ HÄR BIDRAR VI TILL GLOBALA MÅLEN	12
6. VÅRT INSAMLINGSARBETE – STÖD TILL VIKTIGA FN-PROJEKT I FÄLT	14
Kontroll av vårt insamlingsarbete.....	15
Projektet Flicka - vårt arbete för flickors rättigheter	16
Covid-19 och projektet Flicka	18
Projektet Minor - vårt arbete för en minfri värld	19
Covid-19 och projektet Minor	20
Projektet Skolmat - vårt arbete för barns rätt till utbildning	22
Covid-19 och projektet Skolmat	24
7. VÅRT PÅVERKANSARBETE – EN VIKTIG RÖST FÖR EN BÄTTRE VÄRLD	25
8. VÅRT INFORMATIONSSPRIDANDE ARBETE – UTBILDNING EN NYCKEL TILL EN MER HÅLLBAR VÄRLD...	28
9. FINANSIERING OCH HUR PENGARNA ANVÄNDS	30

Ett par ord från ordförande

Det senaste året har varit minst sagt omtumlande. Hela världen har påverkats av pandemin, och såväl individer som samhällen och länder har fått ställa om och efter bästa förmåga försöka anpassa sig till nya villkor. Pandemin berör oss alla på olika sätt, men den är långt ifrån rättvis i hur den slår. Det är de allra mest utsatta som drabbas hårdast, och det som först var en hälsokris har kommit till att bli även en humanitär kris och en utvecklingskris. I UNDP:s senaste rapport om utvecklingen i världen pekar nu samtliga indikatorer åt fel håll. Agenda 2030 och de globala målen är världens gemensamma vägkarta för vad som behöver göras, och stora krafttag krävs samtidigt som tiden är knapp. Det multilaterala samarbetet är avgörande, och vi vet sedan tidigare att globala utmaningar kräver globala lösningar. Här är Förenta Nationerna världens gemensamma plattform. Du som stöttar Svenska FN-förbundets verksamhet bidrar på ett mycket värdefullt sätt som gör skillnad – tillsammans verkar vi för att göra situationen bättre!

Varmt tack för ditt stöd!

Annelie Börjesson
Ordförande Svenska FN-förbundet

1. Rapportens avgränsningar

FN-förbundets effektrapport för 2020 synliggör och lyfter vårt arbete och det resultat vi ser att vi bidrar till. Syftet med rapporten är inte att visa på all vår verksamhet utan vi har valt att lyfta olika exempel. Dessa exempel bidrar till vår verksamhetsplan genom olika metoder riktade mot olika målgrupper, men är inte heltäckande för vår verksamhet.

En majoritet av den insamlingsverksamhet som FN-förbundet bedriver kanaliseras genom oss till vår samarbetspartner i fält. De utvalda FN-projekt vi stödjer som rör minor, stoppar barnnäktenskap och ser till att barn går till skolan, är viktiga exempel på hur FN arbetar för de som är mest utsatta, och för att säkra att vi når de globala målen för hållbar utveckling.

Våra insamlade medel bidrar till en del av de kostnader som krävs för att genomföra insatserna i fält, och det är därför svårt att beräkna hur stor andel av resultaten som FN-förbundet och våra givare har bidragit till. I den här rapporten finns exempel på det arbete och resultat vi har bidragit till.

2. Det här är FN-förbundet

Svenska FN-förbundet är en svensk folkrörelse. Vårt uppdrag är att verka för att föra samman individer och organisationer i ett gemensamt arbete för ett bättre och starkare FN.

I dag har vi tusentals personer och 76 anslutna riksorganisationer som medlemmar. Vi har 69 aktiva lokala FN-föreningar som bedriver verksamhet över hela landet. Vi samarbetar även internationellt med andra FN-förbund. Vi ingår i WFUNA, en internationell rörelse med nationella FN-förbund i över 100 länder.

Svenska FN-förbundet har med nuvarande namn funnits sedan 1957. Vi är en demokratisk folkrörelse med en gedigen organisatorisk grund att stå på. FN-förbundet finns till på uppmaning och uppmuntran av FN:s generalförsamling och har en unik koppling till FN-systemet. FN-förbundet är dock fristående från FN och kan sägas utgöra en länk mellan FN och folken i FN:s medlemsstater.

Vår vision är en värld där de mänskliga rättigheterna respekteras, väpnade konflikter förebyggs, det råder social och ekonomisk rättvisa och utvecklingen är hållbar. En väsentlig del av vår verksamhet är Agenda 2030 med de 17 globala målen för hållbar utveckling.

3. Så här styrs vi

Medlemmarna är grunden i vår verksamhet. Kongressen är vårt högst beslutande organ, och vart tredje år beslutar den om förbundsstyrelse, förbundsordförande, övergripande mål och verksamhetsinriktning.

På kongressen i Örebro 2018 valdes den nuvarande förbundsstyrelsen som leds av ordförande Annelie Börjesson. Förbundsstyrelsen leder organisationens arbete mellan kongresserna. Det måldokument som mynnade ut i en verksamhetsplan för perioden 2019-21 antogs av kongressen 2018. I dessa dokument framgår vision, uppdrag, mål, prioriterade sakfrågor, metoder samt målgrupper FN-förbundet arbetar mot. Vår verksamhet baseras på FN:s tre huvudpelare; hållbar utveckling, fred och säkerhet, samt mänskliga rättigheter. I måldokumentet anges även övergripande mål för vart och ett av de tre programmen:

Hållbar utveckling

- Förenta Nationerna har ett effektivt och relevant utvecklingssamarbete
- Sverige är en stark och reformdrivande aktör inom FN:s utvecklingssamarbete
- Sverige är ett föregångsland när det gäller att både nationellt och internationellt bidra till att Agenda 2030 och de globala målen uppnås genom att ha en samstämmig politik som bidrar till hållbar utveckling

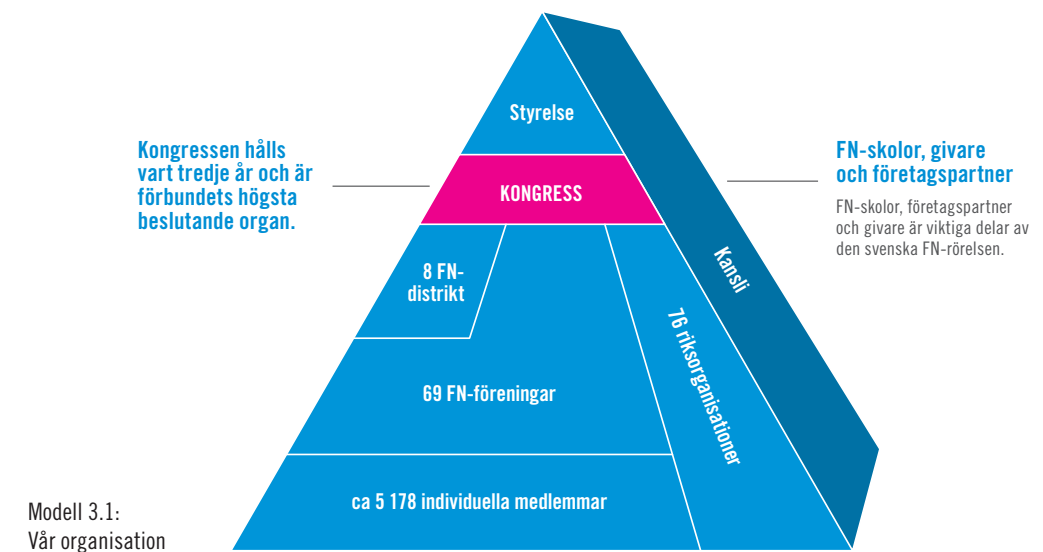
Fred, säkerhet och nedrustning

- Förenta Nationerna har ett tydligt fokus på mänsklig säkerhet
- Sverige tar ett ökat ansvar för FN:s fredsarbete
- Sverige kopplar det fredsbyggande arbetet till Agenda 2030

Mänskliga rättigheter

- Förenta Nationerna har ett effektivt och relevant arbete för mänskliga rättigheter
- Sverige efterlever sina konventionsåtaganden inom området mänskliga rättigheter
- Agenda 2030 genomsyrar Sveriges arbete med mänskliga rättigheter

FN-FÖRBUNDETS ORGANISATION OCH BESLUTSORDNING

VAD VILL VI UPPNÅ? VÅR STYRMODELL OCH FÖRÄNDRINGSTEORI

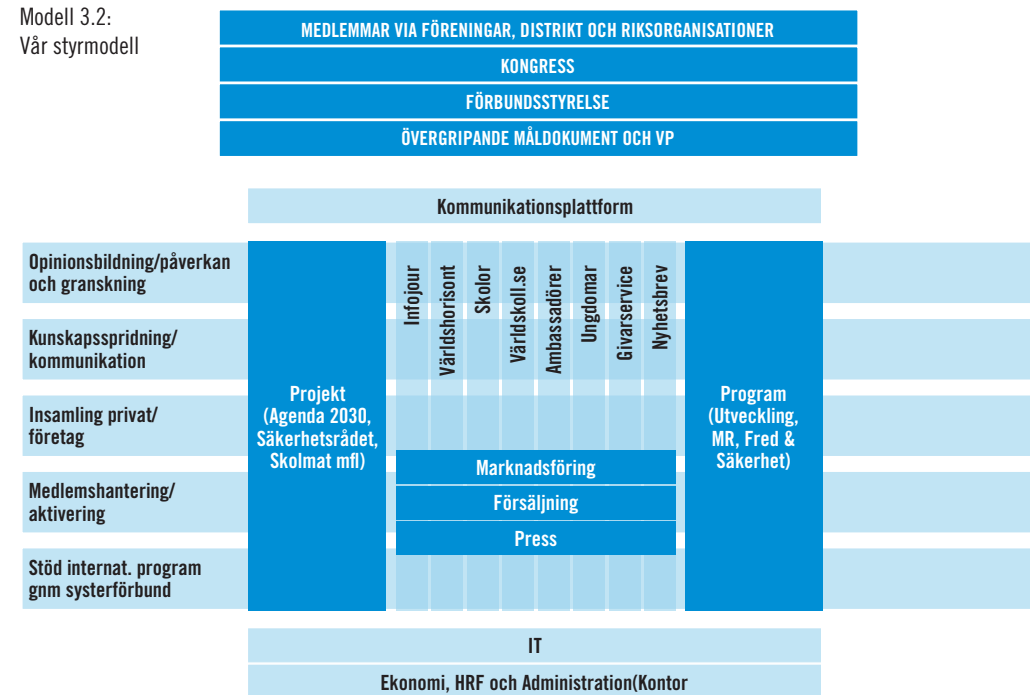
Vår styrmodell

Vår nuvarande styrmodell är inkluderad i vår verksamhetsplan för 2019-21 och visar på hur organisationen är uppbyggd för att nå våra mål. Vi har sedan brutit ner de övergripande målen i måldokumentet (se s. 5) i resultatmål och mätbara delmål.

Vi har ett antal fokusfrågor som medel för att kunna öka kunskap, förändra attityder och stimulera till handling och driva förändring inom vart och ett av våra resultatmål. Vi ser detta som en förändringsmodell där, beroende på målgrupp, vi behöver arbeta med kunskapsökning och attityder för att lägga en grund till förändring hos målgruppen.

Resultatmålen är olika formulerade beroende på målgrupp och fokusfråga där vissa är enkla att utvärdera och mäta, exempelvis hur många vi nått ut till med ökad kunskap, medan andra handlar om beteendeförändring på lång sikt, som vårt påverkansarbete.

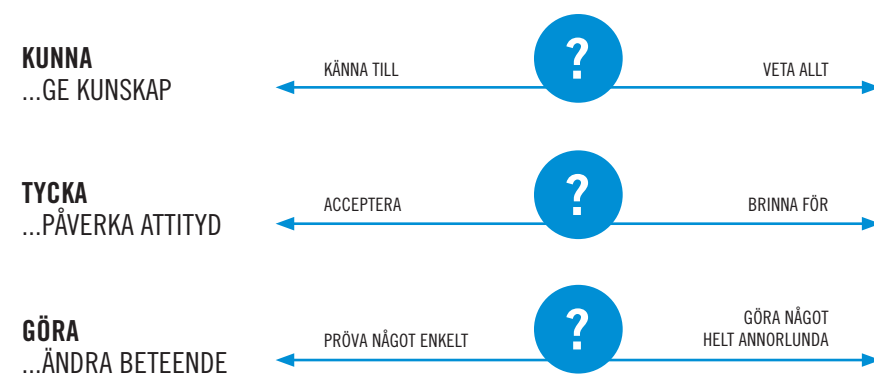
Modell 3.2:
Vår styrmodell

Vår delmålsmodell

Med denna modell som beskrivs i bilden nedan kan vi genom olika mätmetoder få en bild av vad målgruppen:

- Vet om en viss fråga och hur mycket de känner till (kunskapsmål)
- Påverka attityder – vad man tycker i en viss fråga, om man accepterar den eller om vissa tom brinner för den (attitydmål)
- Ändra beteende – vad får vi målgruppen att göra, antingen testa att göra något litet eller att göra något större, regelbundet eller flera gånger för att slutligen göra något helt annorlunda (beteendemål)

Modell 3.3: Vår delmålsmodell

4. Så här arbetar vi

FN-förbundet verkar för ett bättre och starkare FN. För att nå det målet arbetar vi med olika metoder gentemot olika målgrupper. Våra medlemmar är en viktig aktör i arbetet med att uppnå målen. En stark folkrörelse är väsentlig i påverkansarbetet och medlemmarna fyller en viktig funktion i arbetet med att sprida information.

VÅRA METODER

FN-förbundet arbetar huvudsakligen med fem metoder:

- Utbildning och information
- Granskning av Sveriges efterlevnad av sina åtaganden gentemot FN
- Opinionsbildning
- Stöd till FN:s fältarbete
- Internationellt samarbete genom våra systerförbund

De olika metoderna är utvalda som en del i vår strategi att nå våra resultatmål och skapa skillnad. De olika metoderna kompletterar varandra och stärker vår möjlighet att nå en effekt i vårt arbete.

VÅRA MÅLGRUPPER OCH VIDAREFÖRMEDLARE

Svenska FN-förbundet har ett väl fungerande nätverk av FN-föreningar, FN-distrikt, FN-skolor och riksorganisationer som grund för vår verksamhet. Genom vår breda förankring når vi ut till många personer i Sverige. Flera av våra målgrupper är även i sin tur vidareförmedlare av våra frågor, då de i sin tur är aktiva med att sprida kunskap och arbeta med påverkansarbete i regional eller lokal kontext.

Våra huvudsakliga målgrupper för vår verksamhet är:

- Politiker, beslutsfattare och myndighetsrepresentanter
- Opinionsbildare
- Företagspartner
- Lärare
- Ungdomar och elever
- Privata givare
- Anslutna riksorganisationer och potentiella
- Individuella medlemmar, som även är indelade i lokala FN-föreningar och FN-distrikt.

Utöver dessa prioriterade målgrupper når vi även sekundära målgrupper i vårt arbete. Detta gäller framför allt informationsinsatser. Utöver dessa målgrupper, som är identifierade i vår verksamhetsplan, har vi även projekt som Glokala Sverige och Lika Unika Akademi som arbetar resultatinriktat i sina respektive projektplaner gentemot dess målgrupper. I flera fall kan vår grundverksamhet och våra projekt stärka varandras arbete genom olika synergieffekter gentemot målgrupperna.

VÅR KAPACITET

FN-förbundet har cirka 30 anställda. Olika enheter har olika ansvar för kanaler, metoder och utvalda målgrupper, och samlas i ett gemensamt arbete för att bidra till våra resultatmål. Vi arbetar långsiktigt med våra övergripande mål för ett bättre och starkare FN.

FN-förbundet har lång erfarenhet av att skapa förändring inom våra frågeområden. Vi har god möjlighet att mobilisera och inspirera till samverkan mellan olika samhällsaktörer. FN-förbundet åtnjuter hög trovärdighet och har en unik roll i det svenska samhället genom sin koppling till FN.

Vi har även länge samarbetat med våra implementerande partners i fält, både FN-partners och systerförbund.

RESULTATSTYRNING, UPPFÖLJNING OCH KONTROLL

FN-förbundet arbetar systematiskt med årsplaneringar och -uppföljningar inför, under och efter varje verksamhetsår. I planeringen inför respektive projekt konkretiseras de mål som specificerar vad FN-förbundet ska genomföra för slags aktiviteter och insatser gentemot våra olika målgrupper under året. Det kan vara exempelvis seminarier, debattartiklar, närvaro i sociala medier, resor för parlamentariker, och gemensamt påverkansarbete i olika nätverk.

Årsplaneringen sker i form av projektplaner, som tydligt visar vilka metoder och verktyg som ska användas i arbetet med vissa målgrupper mot olika resultatmåls- och delmålsindikatorer. Dessa projektplaner leder till måluppfyllelse för vår treåriga verksamhetsplan och den tillhörande resultatmatrisen. Det genomförs under verksamhetsåret även kontinuerliga avstämningar och analyser kring hur vi bäst använder de resurser vi har.

Att mäta och utvärdera effekter av vårt arbete är viktigt, för att säkerställa att vi arbetar på rätt sätt och för att få effekt i vårt arbete. Olika verktyg och metoder för utvärdering används beroende på vilken metod som har använts och mot vilken målgrupp. Beroende på urval, målgrupp, metod/aktivitet, så använder vi oss av metoder så som kursutvärderingar, mediebevakning, analys av politisk debatt och motionsskrivande, webbenkäter samt intervjuer med enskilda individer och i grupp. Vissa av målen i verksamhetsplanen är kvantitativa eller i form av nyckeltal, och dessa följs upp på genom att se på exempelvis insamlade medel eller antal aktiva FN-föreningar.

En del av ansvaret med att implementera eller bidra till arbetet i vissa av resultatmålen är fördelat till vidareförmedlare och samarbetspartner. FN-förbundet står då för exempelvis utbildning, verktyg eller vidareförmedling av insamlade medel. Ett sådant exempel är hur vi, med hjälp av hela FN-rörelsen, samlar in pengar till olika FN-partners. Våra samarbetspartners är därefter ansvariga för att använda de medlen för att implementera projekten i fält. Som uppföljning på detta arbete får FN-förbundet rapporter efter avslutad projektperiod, samt kontinuerligt berättelser från fält som lyfter de människor som påverkas positivt av projekten, i enlighet med avtal. Genom rapporterna får vi veta hur projekten gör framsteg och vilken effekt vårt arbete har. I vissa fall kan resultaten omskrivas i lättbegripliga kvantitativa termer, såsom antalet utdelade skolmåltider eller röjda kvadratmeter minerad mark. I andra fall är resultaten mer långsiktiga och kvalitativa, som när det handlar om att förändra normer och beteenden.

5. Så här bidrar vi till globala målen

De 17 globala målen för hållbar utveckling antogs av FN:s medlemsstater 2015. Målen ska bidra till en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling.

En väsentlig del av vår verksamhet bidrar till att förverkliga Globala målen till år 2030, framför allt genom att sprida kunskap och information om målen och hur man kan bidra i sin egen roll. Här är exempel från vår verksamhet.

Genom tidningen Världshorisont fick över 7000 prenumeranter ökad kunskap om mål 1, Ingen fattigdom

Genom vår goodwill-ambassadör kocken Paul Svensson lyfts projektet Skolmat mot nya målgrupper

Genom Aktion FN-paketet om SRHR, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, nådde vi ut till 3800 elever

Genom FN-skola stöttar vi gymnasieskolor runt om i Sverige att inkludera lärande för hållbar utveckling i sin undervisning

Genom vår goodwill-ambassadör Happy Jankell lyfts projektet Flicka på nya plattformar

Genom Lika Unika Akademi utbildar vi om globala målen från ett funktionshinder- och rättighetsperspektiv

6. Vårt insamlingsarbete – stöd till viktiga FN-projekt i fält

Det primära syftet med vårt insamlingsarbete är att ge långsiktigt stöd till FN-projekt som saknar resurser och som bidrar till att förverkliga de globala målen till år 2030. Den insamling som bedrivs kanaliseras till vår respektive samarbetspartner som ansvarar för att implementera projektet i fält.

Under 2020 har vi bedrivit tre insamlingsprojekt som var och en representerar FN:s tre huvudpelare. Vi bedrev även insamling till förmån för FN:s humanitära arbete. Sedan 2012 har katastrofändamålet varit FN:s livsmedelsprogram, WFP, och dess arbete med att förse människor i Syrien och i omkringliggande flyktingläger med matassistens.

Dessa tre insamlingsprojekt implementeras i fält av vår respektive partner:

PELARE	PROJEKT	IMPLEMENTERADE FN-PARTNER I FÄLT
Hållbar utveckling	Skolmat	FN:s livsmedelsprogram, WFP
Fred och säkerhet	Minor	FN:s minröjningsorganisation, Unmas
Mänskliga rättigheter	Flicka	FN:s befolkningsfond, UNFPA

När det gäller vår insamlingsverksamhet arbetar vi strategiskt med olika kanaler. Insamlingsverksamheten ska finansieras från olika källor genom olika metoder för att säkra en stabil och långsiktig utveckling av verksamheten. Genom vår strategi bedriver vi insamling från privatpersoner, företag, stiftelser och fonder. Våra prioriterade insamlingsmetoder är långsiktiga företagssamarbeten, rekrytering av autogirogivare, egna insamlingar, utskick av insamlingsbrev, insamling genom aktiviteter i lokalföreningar, digital insamling via webb, annonser och sociala medier.

Två personer på FN-förbundet kansli har haft i sina befattningsbeskrivningar att bedriva insamlingsverksamhet i samarbete med övriga kollegor under 2020. De strategier och metoder vi fokuserar på i vårt insamlingsarbete baseras på den kompetens och de resurser vi har internt.

Kontroll av vårt insamlingsarbete

- All insamling går via Svenska FN-förbundets 90-konto, PG 90 05 63-8 samt PG 90 06 67-7, och granskas av Svensk Insamlingskontroll. De olika kontona används för olika insamlingsinsatser.
- Vi är medlem i Giva Sverige. Giva Sverige arbetar med kvalitetssäkring, utbildning och kompetensutveckling av ideella organisationer med fokus på tryggt givande. Som medlem i Giva Sverige följer vi deras riktlinjer.
- Vi är med på Givarguidens gröna lista, ett verktyg från Charity Rating, som bland annat bedömer organisationer genom att se på den demokratiska strukturen, ekonomiska redovisningar och transparens mot givare.

Projektet Flicka bidrar till att uppnå de globala målen 3 (God hälsa och välbefinnande), 4 (God utbildning för alla) och 5 (Jämställdhet).

Projektet Flicka – vårt arbete för flickors rättigheter

Jämställdhet är en mänsklig rättighet. Trots det diskrimineras flickor och kvinnor dagligen. Varje dag riskerar över 33 000 flickor världen över att giftas bort som barn. Samtidigt utsätts runt 4 miljoner unga flickor för kvinnlig könsstympning varje år. Genom FN:s befolkningsfond UNFPA arbetar vi för att stoppa skadliga traditioner i Etiopien.

Sedan 2012 har vi samarbetat med FN:s befolkningsfond UNFPA genom projektet Flicka. Projektet syftar till att stoppa barnäktenskap och kvinnlig könsstympning i distriken Afambo och Ab'ala i Afarregionen i Etiopien. I Etiopien är båda de skadliga sedvänjorna förbjudna enligt nationell lag, men traditionen lever kvar i praktiken i många delar av landet. För att förändra attityder kring barnäktenskap och kvinnlig könsstympning behöver förändringen komma inifrån. Projektet fokuserar därför på att sprida kunskap och uppmuntra engagemang på lokal och regional nivå. Strategiska målgrupper har valts ut för att delta i olika metoder inom projektet, så som olika slags religiösa ledare, klanledare, rättsväsendet, samt ledare inom skolan som lärare och rektor. Genom att inkludera både kvinnor och män, samt flickor och pojkar i dialogen skapas förutsättningarna för en förändring inifrån som bygger på kunskap och förändring av normer och attityder.

Projektet inkluderar flera olika slags metoder och arbetar brett för att nå ut till de olika målgrupperna. Ett par exempel på metoder och insatser:

- **Dialogmöten.** Möten hålls regelbundet och samlar deltagare för att reflektera över normer och traditioner samt effekter av skadliga sedvänjor. Mötena hålls av diskussionsledare från lokalsamhället som har fått utbildning genom projektet. Dialogmöten är väldigt viktiga då det ger en möjlighet att fatta kollektiva beslut gällande avskaffande av skadliga traditioner.
- **Tjejklubbar.** Genom projektet kan flickor, både gifta och ogifta, få träffas regelbundet. Dessa möten sker ofta i skolan och flickorna får utbildning om sexuell och reproduktiv hälsa och sina mänskliga rättigheter. Alla flickor får en mentor, som har utbildats genom projektet, som leder gruppen och som kan fånga upp om flickorna riskerar att bli bortgifta. Mentorerna kan då med hjälp av andra

ledare ha en dialog med flickans föräldrar och försöka påverka beslutet genom att lyfta de positiva effekterna av att vänta med äktenskap och att låta flickan få gå kvar i skolan.

- **Utbildar rättsväsendet.** Det finns nationella lagar i Etiopien mot både barnäktenskap och kvinnlig könsstympning. Trots det är det svårt att implementera lagen. Det finns många anledningar till detta. Genom projektet utbildas delar av det lokala etiopiska rättsväsendet, så som polis och domare, för att säkerställa att lagen implementeras.

”Medvetenheten i lokalsamhället har ökat anmärkningsvärt tack vare projektet och vi ser hur det bidrar till att fler flickor får utbildning. Tidigare var det ovanligt att flickor fortsatte längre än årskurs 6. Nu förändras detta och sedan jag började som rektor har inga flickor hoppat av skolan på grund av giftermål.”

Hailemikeel Bizayeneh har arbetat som rektor för Haremeleskolan i distriktet Abala de senaste tre åren och har bevittnat hur allt fler flickor i området får utbildning. Han beskriver hur detta är kopplat till förändrade normer kring framför allt barnäktenskap. Den positiva utvecklingen menar han är en följd av UNFPA:s integrerade program som under flera år har arbetat för att stoppa barnäktenskap och kvinnlig könsstympning i distriktet med stöd av Svenska FN-förbundets projekt Flicka.

Skolorna är en viktig del av programmets arbete med att förändra normer kring barnäktenskap och kvinnlig könsstympning. Rektor Hailemikeel Bizayeneh berättar att skolan organiserar tjejklubbar som ger flickor möjlighet att fritt diskutera barnäktenskap och kvinnlig könsstympning med varandra. Många tjejer tar sedan initiativ till att prata med sina familjer om problemen med barnäktenskap och kvinnlig könsstympning. Detta ger självförtroende och stärker tjejernas röst i lokalsamhällena.

Foto: Abraham Gelaw/UNFPA

COVID-19 OCH PROJEKTET FLICKA

Den pågående pandemin är en av de snabbaste växande hälsokriserna på ett århundrande. Konsekvenserna av Covid-19 är många, och slår extra hårt mot redan diskriminerade och utsatta grupper. Våld mot kvinnor i olika former har ökat globalt, och trenderna för både barnäktenskap och kvinnlig könsstympning beräknas gå åt fel håll de kommande åren som en följd av pandemin. UNFPA beräknar att fler flickor kommer utsättas för både barnäktenskap och kvinnlig könsstympning inte bara som en följd av inställda program i samband med reserestriktioner, utan även påverkar grundorsakerna till dessa brott mot mänskliga rättigheter. Pandemin har påverkat UNFPA:s arbete i Etiopien och dess möjligheter att implementera projektet Flicka under 2020.

När skolorna stängde i Etiopien tvingades UNFPA hitta nya och innovativa metoder för att nå ut till flickorna som är en del av projektet. Några av de mest effektiva metoderna inom projektet är just det fysiska mötet mellan projektledare och deltagarna, i tjejklubbar, dialogmöten, och så kallade safe spaces. Dessa möten sker ofta i grupper och med anledning av reglerna kring social distansering så kunde dessa inte genomföras under en stor del av 2020. För att bemöta dessa utmaningar lades mer fokus på sociala medier, radio, och kampanjer för att öka kunskapen om skadliga traditioner och dess konsekvenser. Man har även använt sig av andra medier som posters, videos, röstmeddelanden och tv. Volontärer inom projektet organiserade aktiviteter längs med vägarna, där de använde megafoner från lastbilar för att sprida information. Volontärer har även gått från hus till hus, på ett corona-säkert sätt, för att kunna prata direkt med flickorna som i vanliga fall träffas i dialoggrupper och tjejklubbar, för att säkerställa att de mår bra och inte är i riskzonen.

Under 2020 blossade konflikten mellan den etiopiska regeringen och regionen Tigray och dess styre upp, vilket även påverkade Afar och programmets fokusområden. I grannliggande områden till Tigray var man orolig över att de förebyggande insatser som inte längre kunde genomföras med anledning av konflikten skulle leda till ökat antal barnäktenskap i regionen.

Projektet Minor bidrar till att uppnå de globala målen 1 (Ingen fattigdom), 3 (God hälsa och välbefinnande) och 6 (Rent vatten och sanitet för alla).

Projektet Minor – vårt arbete för en minfri värld

Kriget är inte över så länge minor dödar. Varje år dödas eller skadas tusentals människor världen över av olika typer av explosiva lämningar. Många av dessa är barn. Ännu fler människor lever i rädsla för potentiella hot och vågar inte skicka sina barn till skolan, gå till marknaden, eller återvända hem efter krig. Genom FN:s minröjningsorganisation Unmas arbetar vi för fredliga och trygga samhällen.

Sedan 2015 samarbetar vi med FN:s minröjningsorganisation Unmas genom projektet Minor. Genom projektet är vi en global partner och genom insamlade medel stödjer vi Unmas arbete där det är som viktigast. Unmas arbetar med de fem pelarna mot minor och explosiva lämningar, vilka är:

- **Röja minor, explosiva lämningar och improviserade sprängladdningar.** Genom att röja minor kan fler människor börjar nyttja marken för att till exempel gå till skolan, arbetet eller marknaden.
- **Genomföra riskutbildningar för människor som lever i utsatta områden.** Genom utbildningarna kan de lära sig att undvika platser där det kan finnas minor och få kunskap om hur de ska agera.
- **Stöd till drabbade.** Genom stöd till minoffer och deras familjer får drabbade både tillgång till akut och långsiktig vård.
- **Opinionsbildning.** Genom att arbeta för att fler länder ska delta i internationella överenskommelser som förbjuder eller begränsar användandet av minor kommer färre minor att placeras ut.
- **Förstörelse av existerande lager.** Genom att förstöra existerande lager av minor och explosiva lämningar kan vi säkerställa att vapnen inte hamnar i fel händer.

De olika pelarna kompletterar varandra och är lika viktiga i arbetet för att förebygga fler dödsfall och skador.

Irak är ett av de länder där Unmas arbetar för att människor ska leva i större trygghet och för att skapa en grund för att människor ska våga återvända och för att samhället ska kunna utvecklas. Irak anses vara en av de värst mindrabbade länderna i världen med explosiva lämningar från kriget mellan Iran och Irak, Gulfkriget och från Islamiska staten. Under 2020 rörde Unmas i Irak 78 explosiva lämningar och 688 improviserade sprängladdningar. De genomförde ett dussintal röjningsuppdrag som möjliggjorde för återuppbyggnad av viktig infrastruktur, återupptagande av möjligheter till försörjning, och de säkerställde att humanitära organisationer och aktörer kunde genomföra livräddande insatser.

I sitt arbete i Irak utbildade Unmas även poliser, säkerhetspersonal inom FN, och andra viktiga funktioner i samhället att både identifiera, markera och rapportera in explosiva lämningar. Utbildningar hölls även i hur man genomför humanitär minröjning och riskutbildningar genomfördes med över 20 000 människor som levde i utsatta och minerade områden, med ett särskilt fokus på internflyktingar och skolor. I Irak finns det minröjningsteam med bara kvinnor i teamet, som med stöd från Unmas arbetar för att röja större städer så som Mosul. Kvinnliga minröjare överallt utmanar inte bara de normer som ofta finns kring könsstereotyper, utan de fungerar även som viktiga förebilder i samhällena de verkar i.

Unmas i korta siffror 2020

- Genomförde 19 program världen över.
- Förstörde 71 000 explosiva lämningar och 900 minor.
- Stöttade 3000 mindrabbade.

COVID-19 OCH PROJEKTET MINOR

Covid-19 har drabbat mänsklig utveckling världen över och slår extra hårt mot redan diskriminerade och utsatta grupper. Pandemin har påverkat Unmas arbete i flera olika avseenden. Den pågående pandemin har försvårat arbetet mot minor på flera olika sätt. Vissa program har på grund av reserestriktioner behövt ställas in och vissa verksamheter har begränsats. Samtidigt har vissa program kunnat implementerats fullt ut och försiktighetsåtgärder har vidtagits för att förhindra smittspridning.

Antalet insatser har minskat och planerade minröjningar har i vissa fall ställts in för att förhindra smittspridning. Det har även varit svårt att genomföra riskutbildningar, samtidigt som pandemin har inneburit ökade risker för utsatta grupper som bor i landsbygdsområden. Anledningen är att de behöver hämta vatten för att regelbundet tvätta händerna och att de då kan stöta på explosiva föremål under deras färdväg. För att bemöta dessa utmaningar och behov har Unmas hittat nya och innovativa metoder för att genomföra riskutbildningar. De har använt sig av digitala plattformar, radio, högtalare monterade på fordon, samt går från hus till hus för att fortsätta öka kunskap om beteendeförändringar relaterade till explosiva materiel. De har även integrerat utbild-

ningar om Covid-19 och förebyggande åtgärder relaterade till pandemin i sina ordinarie riskutbildningar.

Metoden är ett bra exempel på hur man kan förhindra smittspridning och effektivisera skyddsåtgärder genom de kanaler, nätverk och verktyg som redan används i verksamheten. I flertalet länder har Unmas haft en viktig roll i att stötta den nationella responsen kring informationsinsatser om Covid-19, genom att stärka sina befintliga kanaler och metoder.

”Jag vill inte att någon ska behöva gå igenom det som jag har gått igenom.”

Foto: Cengiz Var/Unmas

Noir var på flykt från Islamiska staten (IS) i Irak tillsammans med sin man och sina två barn när hon trampade på en hemmagjord bomb. Hennes son dödades och hennes hand slets av. Den hemmagjorda bomben som Noir trampade på var en så kallad improviserad sprängladdning, ett okonventionellt vapen som kan detonera vid till exempel kontakt med människor, av rörelsesensorer eller vid fjärrutlösning. De har blivit allt vanligare i Irak och de riskerar att explodera när flyktingar återvänder hem. Att öppna dörren, kylskåpet eller slå på lampan kan innebära livsfara och göra att en sprängladdning exploderar.

Idag är Irak befriat från IS och Noir bor tillsammans med sin mamma i västra Mosul. Men riskerna är många och området de bor i är inte återuppbyggt efter kriget. Om inte områden röjs och hus säkras kan det innebära livsfara för de som återvänder till sina hem. Behoven av hjälp är stora, berättar Noir. Nu utbildar Noir andra i hanteringen av de minor och andra explosiva lämningar som finns kvar efter ockupation.

Enligt Unmas saknar i dagsläget drygt 1,2 miljoner människor möjligheten att återvända till sina hem i Irak. Det är avgörande att Unmas har resurser att röja mark och säkerställa att hem och samhällsbärande byggnader som sjukhus och skolor är säkra.

Projektet Skolmat bidrar till att uppnå de globala målen 2 (Ingen hunger), 4 (God utbildning för alla) och 5 (Jämställdhet).

Projektet Skolmat – vårt arbete för barns rätt till utbildning

Världen över lider människor av hunger. Samtidigt har miljontals barn inte möjlighet att gå i skolan. Utbildning är en nyckel till hållbar utveckling. Genom FN:s livsmedelsprogram WFP har vi arbetat för att stoppa hunger och få fler barn till skolan genom gratis skolmat i Etiopien.

Sedan 2006 har vi samarbetat med FN:s livsmedelsprogram WFP genom projektet Skolmat. Projektet syftar till att få fler barn till skolan och under året har insamlade medel gått till WFP:s skolmatsprogram i Etiopien. Etiopien har satsat mycket på utbildning och tillgång till skolor de senaste åren och har sett enorma framsteg, men fortfarande är tillgången till utbildning ojämlik över landet och inom regioner. För många på landsbygden är de långa distanserna för att komma till skolan en utmaning, samtidigt som många familjer inte anser det värdefullt för flickorna i familjen att fullfölja sin utbildning – eller så anser man inte att man har något val.

De senaste åren har varit extra tuffa för stora delar av landet när det gäller tillgång till mat. Landet har en historia av att drabbas av torka, och sedan klimatfenomenet El Nino slog till 2015/16 är det många fattiga familjer som försöker återhämta sig. Projektet Skolmat säkerställer att barn både får näring och mat för dagen, samtidigt som de gratis skolmåltiderna är ett viktigt incitament för många föräldrar att skicka sina barn till skolan. Fattigdom är en vanlig orsak till att många har sina barn hemma, men genom gratis skolmat så är det en mun mindre att mätta.

Ett par exempel på delar inom projektet:

- **Fokus på fler flickor till skolan.** I fattiga områden är det vanligt att det är pojkar som skickas till skolan medan flickorna får stanna hemma. För att ändra på detta har WFP på flera skolor startat så kallade girl's initiatives. Initiativet går ut på att de flickor som skrivs in i skolan och är där minst 80% av lektionerna regelbundet får med sig mat hem till familjen. I Etiopien delar WFP bland annat ut näringsberikad olja som flickorna får med sig hem, och som därmed bidrar till att bemöta hela hennes familjs näringsbehov.
- **Även föräldrar kan bjudas in till skolan.** För många av föräldrarna till barnen som nu får gå i skolan var det en annan situation när de växte upp, och många

fick inte lära sig läsa eller skriva. I vissa regioner tillåter projektet att även föräldrar bjuds in till skolan med jämna mellanrum för att ta del av programmet, så att även de kan få lära sig läsa eller skriva.

- **Kockar anställs lokalt.** För att tillaga skolmaten anställs kockar, antingen lokalt på skolan eller centralt i byn om det är flera skolor som samarbetar kring ett gemensamt kök. Projektet bidrar därmed till positiva effekter även på andra delar i samhället genom att fler människor får möjlighet till anställning och inkomst.

Jag har med egna ögon vittnat den stora betydelsen av WFP:s skolmatsprogram, men jag har också fått lära mig den hårda verkligheten som brist i tillgång till utbildning kan leda till.

Askale arbetar för WFP i Etiopien och leder organisationens skolmats-team i landet. Hon arbetar med att koordinera insatserna i de fyra regioner där skolmatsprogrammet implementeras. Hon har arbetat med skolmatsprogrammet i tolv år, och drivs av att se hur programmet förbättrar livssituationen och möjligheterna för barnen som tar del av programmet. Många barn som ingår i programmet tillhör marginaliserade eller diskriminerade grupper. Genom programmet öppnas det både upp nya möjligheter genom ökad skolgång, men barns utveckling stärks även genom det ökade näringsintaget som skolmaten erbjuder. Under 2020 ledde hon teamet som arbetade med att säkerställa att barn fick tillgång till skolmat, även när skolorna var nedstängda. Askale arbetade hårt för att nå de mest marginaliserade människorna med livsviktig näring för att stärka deras hälsa. Genom arbetet med skolmat minskar fattigdomen, och ekonomin stärks på lång sikt. Askale är stolt över hur teamet har arbetat hårt under året för att säkerställa att fler kan nå sin fulla potential.

Foto: Michael Tewelde/WFP

COVID-19 OCH PROJEKTET SKOLMAT

Under normala omständigheter får över 16 miljoner barn i 69 länder skolmat genom WFP. Sedan coronapandemin bröt ut och skolor började stängas i land efter land pågår ett intensivt arbete för att hitta alternativa sätt att nå barnen. Under året har skolmatsprogrammet dock mött stora utmaningar. I mars 2020 bekräftades de första fallen av Covid-19 i Etiopien och över 47 000 skolor stängdes ner. Drygt 26 miljoner barn från marginaliserade grupper stod plötsligt utan tillgång till formellt lärande. En stor andel av befolkningen i landet bor på landsbygden och där var det helt enkelt inte möjligt att övergå till digitalt lärande, då det inte fanns tillräckligt stark infrastruktur och begränsad tillgång till radio och tv.

”Vi kan övergå till digitalt lärande, men inte digitalt ätande.”
CARMEN BURBANO,
Direktör för WFP:s skolmatsprogram

Nedstängningarna av skolorna tvingade 1,4 miljoner barn som var en del av skolmatsprogrammet att stanna hemma. För många var skolmaten den enda mål mat de fick för dagen. I regionerna Oromia och SNNP kunde WFP anpassa programmet så att skolmaten kunde tas hem, och därmed säkerställa att 63 000 barn kunde få mat för dagen.

Under 2020 tilldelades vår samarbetspartner WFP Nobels fredspris för sitt viktiga arbete. Utnämningen visar på vikten av arbetet mot hunger för en fredligare värld.

7. Vårt påverkansarbete – en viktig röst för en bättre värld

En viktig del i vårt arbete är att arbeta för att skapa en förändring i samhället genom att påverka eller förändra samhällsstrukturer, lagar eller normer till det bättre. Vårt påverkansarbete sker genom olika metoder, som exempelvis dialog med beslutsfattare, driva kampanjer för att sätta press på regeringar, samt publicera publikationer och debattartiklar för att lyfta viktiga frågor och perspektiv i debatten. I det här arbetet har vi även en viktig roll i att samordna olika organisationer i ett gemensamt arbete.

Här nedan är ett par exempel på vårt påverkansarbete under 2020.

- **Vi arrangerade en studieresa till UN City i Köpenhamn för flera riksdagsledamöter.** Under resan besökte vi bland annat FN:s befolkningsfond UNFPA, FN:s livsmedelsprogram WFP och FN:s utvecklingsprogram UNDP.
- **Tillsammans med CONCORD Sverige har vi under 2020 följt arbetet med regeringens proposition om Agenda 2030 och bevakat våra remissynpunkter.** I det riksdagsbundna målet för genomförandet av Agenda 2030 i Sverige godkändes bland annat vårt önskemål om att samstämmigheten i politiken ska lyftas.
- **Vi har deltagit i High-Level Political Forum 2020 i den svenska delegationen.** Vi deltog även i de regionala förberedelserna. Inför mötet bidrog vi till rapporten som Sverige tog fram, där vårt fokus var utifrån principen ”Leave no one behind”.
- **Vi har deltagit i flertalet dialogmöten med den nationella samordnaren för Agenda 2030.** I dessa dialogmöten har vi bland annat påpekat behovet av att se effekten av de satsningar som sker nationellt i förhållande till de globala målen.
- **Vi har deltagit i konsultations- och dialogmöten med UD och Sida med tema SRHR.**
- **Vi har genom projektet Glokala Sverige inbjudits att medverka i ett nytt nätverk, Sweden Local 2030 Hub.** Nätverkets syfte är att accelerera det lokala genomförandet av Agenda 2030 och har bildats i Sverige på inbjudan av FN:s generalsekreterare António Guterres.

- **Vi har arrangerat ett flertal internationella seminarier under året.** I vårt webinar om FN:s skyldighet att skydda deltog åhörare från 25 länder från flertalet olika kontinenter. Huvudtalare var Dr Karen Smith, FN:s särskilda rådgivare om Skyldigheten att skydda.
- **Vi mobiliserade stöd, i Sverige och internationellt, för krigsförbrytardomstolen ICC:s** oberoende när denne under 2020 utsattes för attacker från den dåvarande amerikanska presidenten Donald Trump. ICC:s ledning tackade upprepat under året folkrörelserna för deras stöd i denna fråga.

Foto: Kristian Pohl/Regeringskansliet

”FN-förbundet är en av Sveriges viktigaste civilsamhällsorganisationer och ert arbete för att uppmärksamma FN:s centrala arbete är ovärderligt.”

Citat av utrikesminister
ANN LINDE,
februari 2020

- **Vi ledde initiativet när den globala folkrörelsen under ICC:s statspartsmöte genomförde en insats** för att få fler stater att se positivt på de kvinnliga kandidaterna till domarposterna i domstolen. Till vår glädje består ICC:s domarkår nu av 50% kvinnor och 50% män, vilket är en markant förbättring jämfört med tidigare.
- **Vår statistik om svenska militärer i FN-ledda insatser användes** när riksdagens utredningstjänst genomförde en studie om möjligheten att utöka svenskt militärt bidrag till FN.
- **Vi lyfte i början av året vårt krav om att Sverige och andra länder i högre grad ska erbjuda sig att bidra till FN-ledda fredsoperationer,** med anledning av att vi under flera år har sett en negativ trend i svenska FN-soldater. I debatten under året har vi märkt att en förskjutning börjar synas, och under året beslutades att Sverige nu också ska delta i en insats utöver den FN-ledda i Mali som vi sedan tidigare deltar i.

- **Vi stod upp för arbetet för en minfri värld, tillsammans med 4 168 personer i en namninsamling,** när den dåvarande amerikanska presidenten Donald Trump meddelade att man skulle lämna landets regler kring bruk av personminor. Vår namninsamling lämnades över till den amerikanska ambassaden i Stockholm i slutet av året, och de skickade vidare vårt upprop till Washington. Den amerikanska grenen av medlemsorganisation vi är aktiva i inom arbetet mot minor, ICBL, tackade oss för vårt stöd i arbetet.
- **Vi ställde krav på en svensk anslutning till FN:s kärnvapenförbud.** Tillsammans med organisationerna Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen (SFSF), svenska sektionen av Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet (IKFF), Svenska Läkare mot Kärnvapen (SLMK) och GreenPeace lämnade vi över en namninsamling med över 35 000 underskrifter till utrikesminister Ann Linde under året. Ministern lovade vid tillfället att dörren för svensk anslutning inte är helt stängd och att frågan kan komma att omprövas om försök till nedrustning misslyckas i andra plattformar.
- **Vi samordnar Nätverket för mänskliga rättigheter sedan dess start 1998.** Genom nätverket samordnade vi en parallellrapport inför Sveriges Universal Periodic Review-granskning i FN:s råd för mänskliga rättigheter i början av 2020. Sjutton andra civilsamhällsorganisationer stod bakom rapporten, med rekommendationer om förbättringsåtgärder om frågor kopplat till rasism, urfolksrättigheter och inrättandet av en nationell oberoende MR-institution. Sverige fick totalt 300 rekommendationer i UPR-granskningen och vi såg att flertalet av rekommendationerna som staterna gav till Sverige var direkt hämtade från vår parallellrapport.
- **Tillsammans med vårt systerförbund i Demokratiska republiken Kongo sammanställde vi en rapport till FN:s särskilda rapportör för människorättsförsvarare 2019** som önskade information från civilsamhället inför den årliga FN-rapporten. Flera av de rekommendationer som det kongolesiska FN-förbundet framförde inkluderades i specialrapportörens slutgiltiga rekommendationer tillsammans med ett direktcitat från generalsekreteraren.
- **Vi blev inbjudna av FN:s kontor för mänskliga rättigheter att lämna synpunkter** på den första allmänna kommentaren någonsin av Artikel 21 om mötesfrihet i FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter.

8. Vårt informationsspridande arbete – ökad kunskap nyckel till en mer hållbar värld

I vårt arbete sprider vi kunskap och information om FN-frågor som Agenda 2030, jämställdhet och kärnvapen till strategiskt utvalda målgrupper. Vi gör FN:s arbete synligt och förståeligt genom våra utbildnings- och informationsinsatser. Som folkrörelse med aktiva medlemmar runt om i Sverige har vi en unik möjlighet att skapa folklig förankring och stärka engagemanget för frågor som berör hållbar utveckling, mänskliga rättigheter samt fred och säkerhet.

Under hösten 2020 arrangerade vi tre större utåtriktade evenemang; FN-veckan, FN-forum och Ung Agenda. Dessa forum arrangeras vanligtvis i seminarieform men med anledning av pandemin fick vi ställa om och anpassa verksamheten till en digital verklighet. Produktionerna publicerades i våra digitala kanaler vilket attraherade en större publik än vi ser i vanliga fall. Digitaliseringen har bidragit till många lärdomar för både FN-förbundet centralt men även hela vår rörelse, och vi har många lärdomar med oss från 2020 som vi kommer ta vidare och fortsätta inspirera nya former för engagemang. Vi arrangerade även digitala seminarier med internationella gäster för att lyfta våra projekt Flicka, Minor och Skolmat. Deltagare har under året virtuellt fått träffa sakfrågeexperter och representanter från UNFPA, Unmas och WFP.

Nivån på samtalen var höga och givande.
DELTAGARE PÅ UNG AGENDA 2020

Ung Agenda 2020 hade tema rasism och inkludering, och särskilt uppskattade inslag i programmet var minister Amanda Lind som pratade om regeringens arbete för ungas delaktighet i samhället. Andra medverkande var nättaktivisten Danny Lam som pratade om hatbrott och rasism, och Tsiko Khomasuridze från det georgiska FN-förbundet som pratade om demokratiarbetet i Georgien. Livesändningen, som fortfarande finns tillgänglig att se, hade vid årets slut setts av över 2000 individuella tittare.

EXEMPEL PÅ AKTIVITETER GENOMFÖRDA AV FN-RÖRELSEN

Våra FN-föreningar, FN-distrikt, FN-skolor, riksorganisationer, ambassadörer för globala målen och enskilda medlemmar är viktiga delar i den svenska FN-rörelsen för att nå ut med våra frågor. Likt FN-förbundet centralt arbetar de med folkbildning, opinionsbildning, insamling, främjandet av internationellt samarbete och mycket mer. Under 2020 har coronapandemin inneburit en stor utmaning då den förhindrat de traditionsenliga fysiska möten som föreningslivet karaktäriseras av – men det har även öppnat upp för nya möjligheter. Under året har vi sett en imponerande digital omställning av vår folkrörelse, och många har utvecklat nya former för att vara aktiva, inspirera och engagera. Här är ett par exempel på hur rörelsen har engagerat sig under året.

Ambassadörer i en debattartikel

Våra ambassadörer för globala målen publicerade under året en gemensam debattartikel ”Vår framtid står på spel”. I artikeln ställer våra ambassadörer sig bakom budskapet att mer behöver göras för att säkerställa en hållbar utveckling efter pandemins slut.

Ungdomar mot kärnvapen

Vi samlade ungdomsmedlemmar i arbetet för att stärka det svenska stödet för FN:s kärnvapenförbud (TPNW). Ungdomarna fick utbildning i sakfrågan och sammanställde tillsammans en ungdomsappell som sändes in till Utrikesdepartementet.

Gemensamma krafter för en mer miljösmart kommun

FN-föreningen och FN-skolan i Tierp lämnade tillsammans in två gemensamma medborgarförslag till kommunstyrelsen i september. Målet är att kommunen ska plastbanta, det vill säga minska på onödig plastkonsumtion och engångsartiklar, samt att utveckla kommunens hantering av grovavfall.

Lokalt samverkande för mänskliga rättigheter

Uddevalla FN-förening är en av de lokala krafterna bakom ett initiativ som fokuserar på att belysa mänskliga rättigheter. Rättighetsgruppen samlar flera organisationer och arbetar lokalt för att nå ut till människor och informera dem om deras rättigheter.

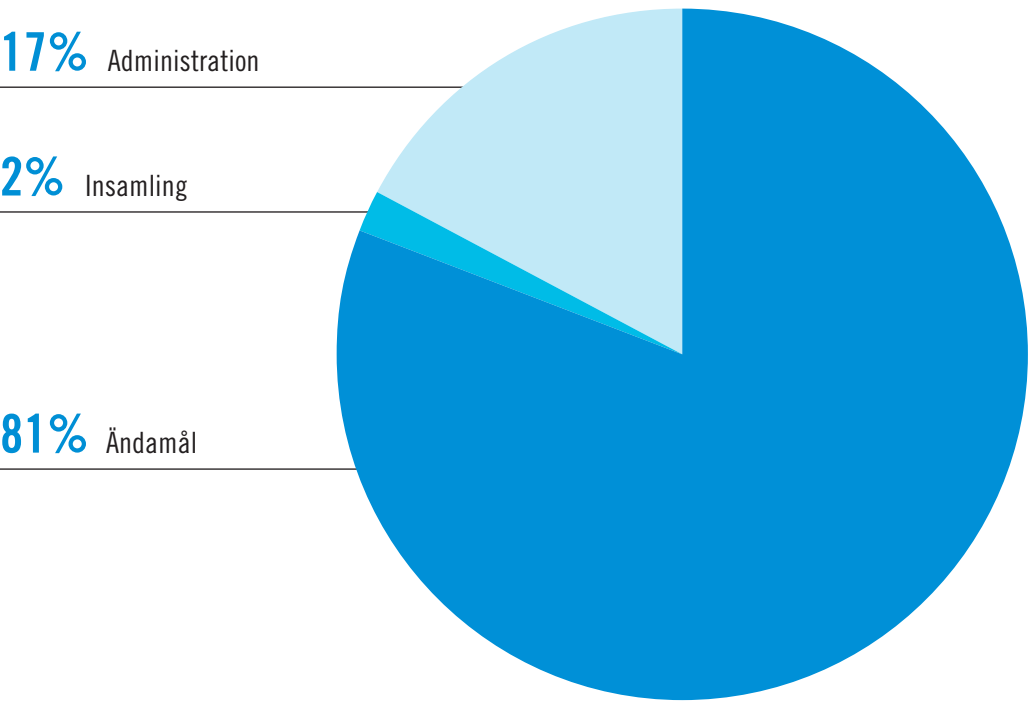
FN-rörelsen stod upp för yttrandefriheten

Tillsammans med företrädare för FN-rörelsen i hela landet publicerades debattartikeln ”Försvara demokrati och yttrandefrihet under corona!” på internationella dagen för mänskliga rättigheter.

9. Finansiering och hur pengarna används

Vi tar emot ekonomiskt stöd från bland annat Sida, ForumCiv och Utrikesdepartementet och lever upp till de kvalitetskrav som ställs för att erhålla verksamhets-, program- och projektstöd. FN-förbundets totala verksamhetskostnader för 2020 var 39 914 705 kr.

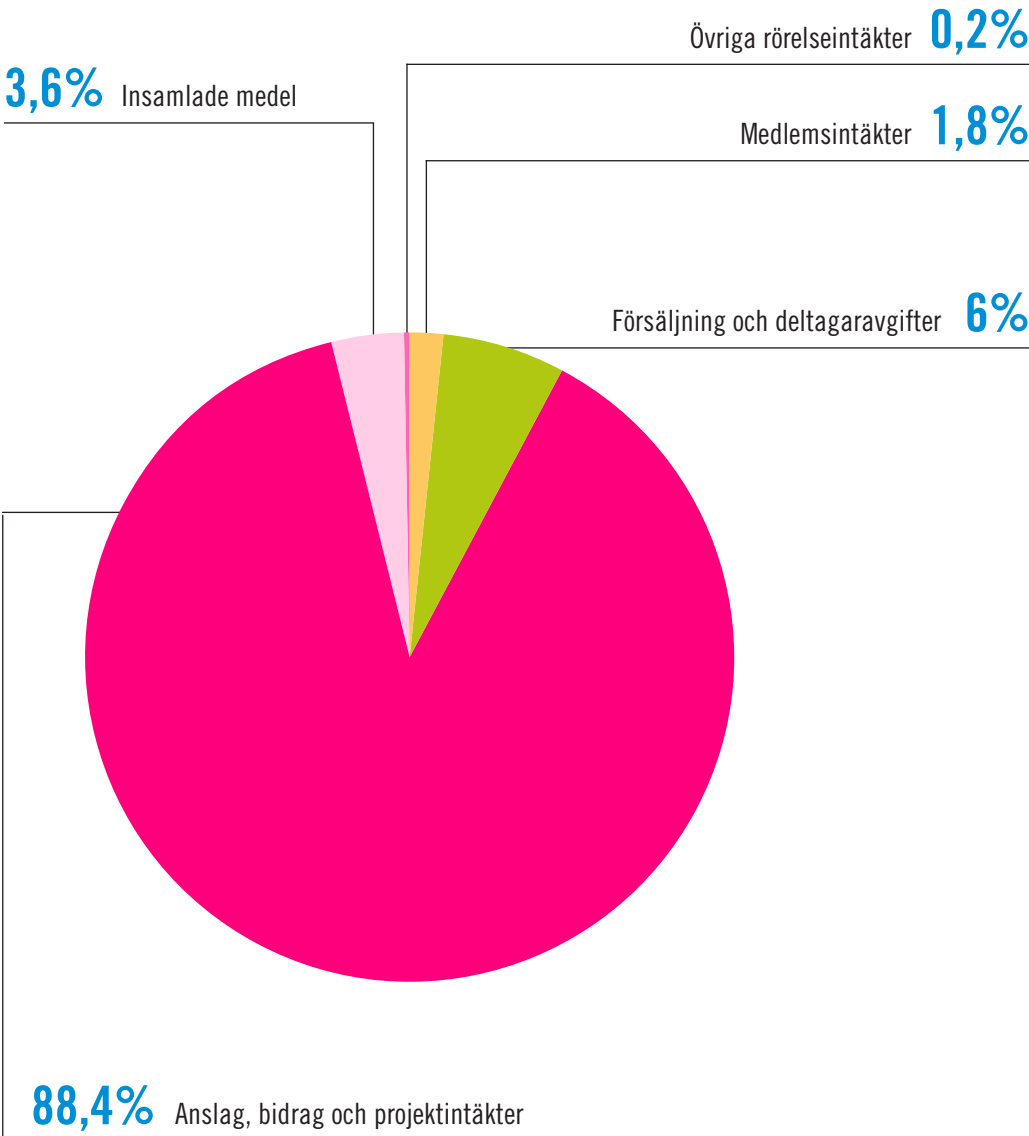
Till det här gick pengarna 2020

Totala kostnader under 2020			tkr
Ändamål	32 461 tkr	81%	
Insamling	679 tkr	2%	
Administration	6 775 tkr	17%	
	39 915	100%	

Modell 9.1:
Till det här gick pengarna

Totala intäkter 2020

Totala intäkter under 2020			tkr
Medlemsintäkter	715 tkr	1,8%	
Försäljning och deltagaravgifter	2 418 tkr	6,0%	
Anslag, bidrag och projektintäkter	35 534 tkr	88,4%	
Insamlade medel	1 448 tkr	3,6%	
Övriga intäkter	96 tkr	0,2%	
	40 211 tkr	100%	

Modell 9.2:
Totala intäkter

